

12. Малик Л.О. Економіка та організація формування маркетингової туристичної індустрії в Україні. Монографія. // Л. Малик. – Дрогобич “Коло”, 2011. – 394 с.

13. Пуценштейло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури. 2007. – 344 с.

14. Примаченко Н.М. Формування маркетингової культури у майбутніх вчителів технологій у процесі навчання основ підприємництва. Монографія. //

Н. Примаченко. – Дрогобич: редакційно-видавничий відділ ДДПУ. 2011. – 218 с.

15. Перішко І.В. Професійна підготовка майбутніх маркетологів до діяльності у сфері туристичних послуг. Монографія. // І. Перішко. – Дрогобич, “Коло”, 2013. – 248 с.

16. Чорненко Н.В. Організація туристичної індустрії. Навчальний посібник. // Н. Чорненко. – К.: Атака. 2006. – 264 с.

17. Школа І.М. Розвиток туристичного бізнесу регіону. Навчальний посібник. // І. Школа. – Чернівці. Книги XXI, 2007. – 292 с.

Стаття надійшла до редакції 12.06.2014

УДК 37.013

Вікторія Дволучанська, аспірантка кафедри дошкільної та початкової освіти
Луганського національного університету імені Тараса Шевченка

ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕХНОЛОГІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

У статті розглядається сутність технології організації педагогічної взаємодії. Наводяться класифікації сучасних педагогічних технологій. Визначаються етапи технології організації педагогічної взаємодії та рівні взаємодії суб'єктів навчального процесу.

Ключові слова: педагогічна технологія, педагогічна взаємодія, рівні взаємодії.

Табл. 1. Літ. 3.

Викторія Дволучанская, аспірантка кафедри дошкільного і начального образования
Луганского национального университета имени Тараса Шевченко

ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕХНОЛОГИИ ОРГАНИЗАЦИИ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ

В статье рассматривается сущность технологии организации педагогического взаимодействия. Приводятся классификации современных педагогических технологий. Определяются этапы технологии организации педагогического взаимодействия и уровни взаимодействия субъектов учебного процесса.

Ключевые слова: педагогическая технология, педагогическое взаимодействие, уровни взаимодействия.

Viktorija Dvoluchanska, Postgraduate Student of Preschool and Primary Education Department
Lugansk National University by Taras Shevchenko

CHARACTERISTICS OF THE TECHNOLOGY OF PEDAGOGICAL INTERACTION

This article deals with the essence of technology teacher interaction. We give the classification of modern teaching technologies. Identify the stages of educational technology interaction and the level of interaction of the learning process.

Keywords: educational technology, pedagogical interaction, levels of interaction.

Постановка проблеми. Розвиток сучасної освіти являє собою складний, неоднозначний і суперечливий процес, у якому виділяються нові завдання, що стоять перед системою освіти. У цьому контексті педагогічна наука все частіше звертається до накопиченого досвіду гуманістично-орієнтованої взаємодії суб'єктів навчально-виховного процесу, де вчитель та учні виступають як рівноправні партнери. Задачі здійснення ефективної взаємодії вимагають пошуку нових форм її організації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідниками розроблено педагогічні технології,

що передбачають різні форми взаємодії учнів: технологія проблемного навчання (А. Матюшкін, І. Лернер, М. Махмутов), технологія оптимізації навчання (Ю. Бабанський, М. Поташник), технологія “занурення” (М. Щетінін), технологія повного засвоєння (Б. Блум, Дж. Керролл), технологія активізації навчальної діяльності (О. Маркова, Т. Шамова, І. Харламова), технологія розвивального навчання (Д. Ельконіна-В. Давидова).

Попри численні дослідження, проблема організації взаємодії вчителя та учнів залишається однією з найактуальніших у психолого-

педагогічних теоріях і практиці. Основну причину цього явища вбачаємо у недостатньому врахуванні ролі суб'єктів освітнього процесу та їхньої підготовки до взаємодії. Подолання протиріччя вбачаємо у розробці власної технології.

Формування мети статті. Мета статті передбачає обґрунтування та характеристику розробленої технології організації педагогічної взаємодії у початковій школі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз досліджень багатьох учених, що вивчали технологічний підхід у навчанні (М. Махмутов, В. Кукушкін, В. Беспалько, Н. Боритко, В. Гузєєв, І Дичківська, Т. Захарчук); а також нетрадиційні педагогічні технології організації взаємодії на уроці (Т. Акбашев, О. Боделан, В. Дьяченко, М. Монтессорі, С. Френе, Р. Штайнер, Щуркова та ін.), дозволив визначити педагогічну технологію як продуману у всіх деталях модель спільної педагогічної діяльності з проектування, організації та проведення навчального процесу з безумовним забезпеченням комфортних умов для учнів і вчителя [1].

Слід відзначити, що сьогодні не існує єдиної думки вчених щодо класифікації педагогічних технологій. Так В. Гузєєв виділяє універсальні, обмежені та специфічні технології, І. Дичківська – системні, модульні та локальні технології, Г. Ксензова – технології пояснювально-ілюстративного навчання, особистісно зорієнтовані технології та технології розвивального навчання [2]. Г. Селевко виділяє декілька типів технологій: авторитарні, дидактико-центричні, особистісно орієнтовані технології [2].

Г. Сазоненко до особистісно зорієнтованих технологій відносить технологію різнорівневого навчання (автори: Дж. Керролл, Б. Блум, З. Калмикова), технологію повного засвоєння знань (автори: Дж. Керролл, Б. Блум, М. Кларін), технологію колективного навчання (автори: А. Рівін, В. Дяченко) і технологію модульного навчання (автор П. Юцявічене) [3, 26 – 29].

Нами було виокремлено технології, що найбільш доцільно використовувати у співробітництві вчителя та учнів у початковій школі: групові (О. Рівін, В. Дяченко), проектні (Дж. Дьюї), ігрові (Й. Гензерг), інтерактивні технології (Дж. Мід), технологія “Створення ситуації успіху” (А. Белкін).

На основі запропонованих науковцями варіантів педагогічних технологій було розроблено власну **технологію організації педагогічної взаємодії у початковій школі**. Надамо її характеристику.

Мета технології полягає у розкритті внутрішніх можливостей особистості, реалізації навчального

процесу на засадах гуманістичної парадигми освіти, забезпеченні самостійності учня у власних діях та міркуваннях.

Методологічну базу технології утворюють такі концептуальні положення: особистість учня є суб'єктом навчального процесу (А. Вербицький, В. Зінченко, С. Смирнов, В. Шадріков, І. Якиманська); навчальний процес будується на гуманістичних педагогічних засадах (О. Сидоренко, М. Кісіль, С. Гончаренко, Р. Беланова, М. Романенко); педагогічна взаємодія передбачає два аспекти: спілкування та спільну діяльність (Б. Ломов, О. Бодальов, Ю. Жуков, О. Леонтьєв, Г. Блумер, Е. Гофмана); найвищим рівнем педагогічної взаємодії є співробітництво (Г. Балл, І. Бех, Н. Федорова, О. Бодальов, В. Кан-Калик).

Згідно названих положень, сформульовано такі принципи технології: принцип варіативності, принцип компетентності кадрів, принцип відповідності вибору системи засобів навчання індивідуальним особливостям учнів, принцип суб'єктності; принцип оптимізації навчання; принцип гуманізації; принцип діалогічності.

Позиція вчителя – фасилітаторська (завдання педагога – допомогти, спрямувати, підтримати особистість дитини у вирішенні поставлених завдань).

Позиція учня – суб'єкт діяльності, повноправний учасник взаємодії.

Форми організації діяльності учнів: колективні, групові.

Переважаючі методи: проблемні, частково-пошукові, дослідно-творчі.

Основний засіб здійснення взаємодії – навчальний діалог.

В основу розробки етапів технології було закладено такі рівні взаємодії: 1) вплив – свідомо та цілеспрямовано дія спрямована на окремий об'єкт (суб'єкт) діяльності; 2) навчальне спілкування – форма педагогічної взаємодії, що охоплює обмін інформацією між суб'єктами спілкування, її сприйняття й пізнання та передбачає вплив і взаємодію учасників задля досягнення спільної мети; 3) педагогічний супровід – форма педагогічної взаємодії, що виявляється у готовності педагога адекватно відреагувати на емоційний дискомфорт учня у вирішенні навчальних задач; 4) навчальне співробітництво – форма педагогічної взаємодії, що ґрунтується на взаєморозумінні й спільності інтересів, метою якої є демократизація відносин її учасників.

Технологію організації педагогічної взаємодії представлено нижче (табл. 1).

Таблиця 1.

Технологія організації педагогічної взаємодії

Етапи	Мета	Зміст	Форми	Методи	Вимоги до підготовки
I. Мотиваційно-ціннісний	формування психолого-педагогічної готовності вчителя до організації педагогічної взаємодії з учнями молодшого шкільного віку шляхом впровадження різноманітних форм, прийомів та методів впливу.	Психологічна та професійна підготовка вчителя до педагогічної взаємодії	Тренінгові та семінарські заняття	Ділові ігри, ігри-імітації, проблемно-рефлексивний поллог, позиційна дискусія, «аукціон рішень»;	<ul style="list-style-type: none"> - наявність бажання реалізовувати фасилітаивну модель спілкування з учнями; - сприймання учнів як суб'єктів навчального процесу; - обізнаність у технологіях організації педагогічної взаємодії; - використання діалогу як основного засобу спілкування з учнями;
II. Комунікативно-емоційний	формування психологічної готовності учня до педагогічної взаємодії з вчителем та однолітками.	Психологічна підготовка учня до педагогічної взаємодії; налагодження емоційного контакту учителя та учнів	Тренінги із використанням комунікативних ігор, психологічних епоїв; колективно-групові ігри		<ul style="list-style-type: none"> - взаємна довіра; прагнення до спілкування з однолітками; - отримання позитивних емоцій від спілкування; - обізнаність у способах діяльності під час групової взаємодії (об'єднання в групи, розподіл ролей, правила спілкування); - уміння вести діалог із вчителем та однолітками.
III. Діалогічний	Забезпечення педагогічного супроводу учня у ситуаціях колективної та групової взаємодії	Педагогічний супровід учня у взаємодії в ігровій та творчій діяльності; навчання діалогічному спілкуванню	Пошук класна робота, уроки художньо-естетичного циклу; колективні та парні форми роботи	Інтерактивні методи ("Моє ім'я", "Весела Віра", "Перше знайомство", "Хвилинка мого життя", "Паперові	<ul style="list-style-type: none"> - наявність комунікативних навичок учнів; - обізнаність у способах діяльності під час групової взаємодії (об'єднання в групи,

Продовження таблиці 1.

Технологія організації педагогічної взаємодії

Етапи	Мета	Зміст	Форми	Методи	Вимоги до підготовки
IV. Навчально-діяльнісний	безпосередня реалізація педагогічної взаємодії учасників педагогічного процесу за досягнення поставленої навчально-виховної мети.	Педагогічне співробітництво учителя та учнів у навчальній діяльності	Інтерактивні уроки, уроки-проекти, уроки діалоги	Інтерактивні методи ("Мої очікування", "Лист до самого себе", "Самоцінкі"), "Інтер'ю"; Дослідно-творчі методи (проект "Хто ти?", "Мої вподобання") Проблемні методи (вирішення проблемних задач, постановка проблемних питань).	розподіл ролей, правила спілкування); - наявність вміння "слухати" та лаконічно виражати власну точку зору. - визнання учня партнером спільної діяльності; - спільна постановка навчальної мети; - проблематизація навчального змісту; - наявність колективних та групових форм взаємодії; - пріоритет інтерактивним методам навчання; - наявність продуктивної рефлексивної діяльності учнів.

Технологія складається з чотирьох етапів: мотиваційно-ціннісний, комунікативно-емоційний, діалогічний, навчально-діяльнісний.

Мотиваційно-ціннісний етап передбачає психологічну та професійну підготовку вчителя до педагогічної взаємодії. Метою цього етапу є формування психолого-педагогічної готовності вчителя до організації педагогічної взаємодії з учнями молодшого шкільного віку шляхом впровадження різноманітних форм, прийомів та методів впливу.

Наступний етап – комунікативно-емоційний. На цьому етапі відбувається психологічна підготовка учня до педагогічної взаємодії; налагодження емоційного контакту учителя та учнів. Мета етапу – формування психологічної готовності учня до педагогічної взаємодії з вчителем та однолітками.

Діалогічний етап передбачає педагогічний супровід учня у взаємодії в ігровій та творчій діяльності; навчання діалогічному спілкуванню. Мета етапу – забезпечення педагогічного супроводу учня у ситуаціях колективної та групової взаємодії.

Останній етап – навчально-діяльнісний. Передбачає педагогічне співробітництво учителя

та учнів у навчальній діяльності. Має на меті безпосередню реалізацію педагогічної взаємодії учасників педагогічного процесу за для досягнення поставленої навчально-виховної мети.

Висновки. Таким чином, вважаємо, що застосування технології організації педагогічної взаємодії сприятиме: налагодженню гармонійних відносин вчителя та учнів у навчальному процесі, надасть можливість для самореалізації особистості кожного учням за підтримкою вчителя, сприятиме розвитку обізнаності учнів у способах діяльності та взаємодії з вчителем та однолітками.

У подальших дослідженнях плануємо експериментальну перевірку ефективності означеної технології.

1. Монахов В.М. Аксиоматический подход к проектированию педагогических технологий // Педагогика. – 1997. – № 6. – С. 26 – 31.

2. Селевко Г.К. Педагогика сотрудничества и перестройка школы / Г.К. Селевко, Н.К. Тихомирова. – Ярославль: Верх.-Волж. Кн. изд. 1990. – 64 с.

3. Вульфсон Б.Л. Выдающийся французский педагог-гуманист: К 100-летию со дня рождения С. Френе // Педагогика. – 1996. – №3.

Стаття надійшла до редакції 17.06.2014

Джерела мудрості

“Я вірю, що музика – це голос особливого духу, завдання якого збирати мрії світу, і який, проходячи через свідомість людей, здатний залагодити, нехай навіть на короткий час, їх розбрати, або потрясти душі, руйнуючи соціальні незручності”.

*Адріано Челентано
італійський актор, естрадний співак, композитор, режисер*

“Музика – справжня загальна людська мова”.

*Карл Вебер
німецький композитор, диригент і піаніст*

“Я вірю в Бога. І Бог створив нас такими, що розумом нам не дано все осягнути”.

*Святослав Вакарчук
український рок-музикант*

32 ради від непальських мудреців

1. *Говоріть повільно, а думайте швидко.*
2. *Не судіть про людей по їх родичам.*
3. *Коли ви говорите: "Я тебе люблю" – говоріть правду!*
4. *Коли ви говорите: "Я жалкую", – дивіться людині в очі.*
5. *Ніколи не смійтеся над чужими снами і мріями.*
6. *Давайте людям більше, ніж вони очікують, і робіть це радісно.*
7. *Завжди тримайте в голові свої улюблені вірші.*
8. *Не вірте всьому, що чуєте, витрачайте все, що маєте, спіть, поки не виспитися.*
9. *Велика любов і величезні досягнення завжди вимагають великого ризику.*
10. *Коли ви програєте, постарайтеся отримати з цього урок і користь.*
11. *Поважайте себе, поважайте інших, відповідайте за всі свої вчинки.*
12. *Не дозволяйте маленькому спору зруйнувати велику дружбу.*
13. *Коли розумієте, що зробили помилку, постарайтеся не зам'яти її, а швидко виправити.*
14. *Кожен день проводите якийсь час на самоті.*
15. *Будьте відкриті для обміну, але не випускайте з рук ваші цінності.*
16. *Іноді мовчання – найкраща відповідь.*
17. *Читайте більше книг.*
18. *Вірте в Бога, але завжди замикайте свою машину.*
19. *У суперечках з улюбленими звертайтеся до поточної ситуації. Не пригадуйте минуле.*
20. *Читайте між рядків.*
21. *Діліться своїми знаннями з дітьми. На сьогодні це єдиний відомий спосіб досягти безсмертя.*
22. *Будьте ніжні з землею. Не смітіть.*
23. *Ніколи не перебивайте, коли вам лестять.*
24. *Не втручайтеся в чужі справи, не давайте порожніх рад.*
25. *Не довіряйте тим, хто цілується з вами, не закриваючи очей.*
26. *Раз на рік вирушайте туди, де ви не бували.*
27. *Якщо ви заробите великі гроші, частина з них використайте на допомогу іншим.*
28. *Пам'ятайте, не отримати бажаного – це іноді і є везіння.*
29. *Слухайтеся докторів, але вчіться порушувати деякі з їхніх заборон.*
30. *Оцінюйте свій успіх по тому, чим вам довелося пожертвувати, щоб домогтися його.*
31. *Ваше "я" – і є кінцева точка вашої подорожі.*
32. *Ставтеся до любові і приготування їжі з безрозсудною безпечністю – не любіть і не готуйте по чужих рецептах.*

